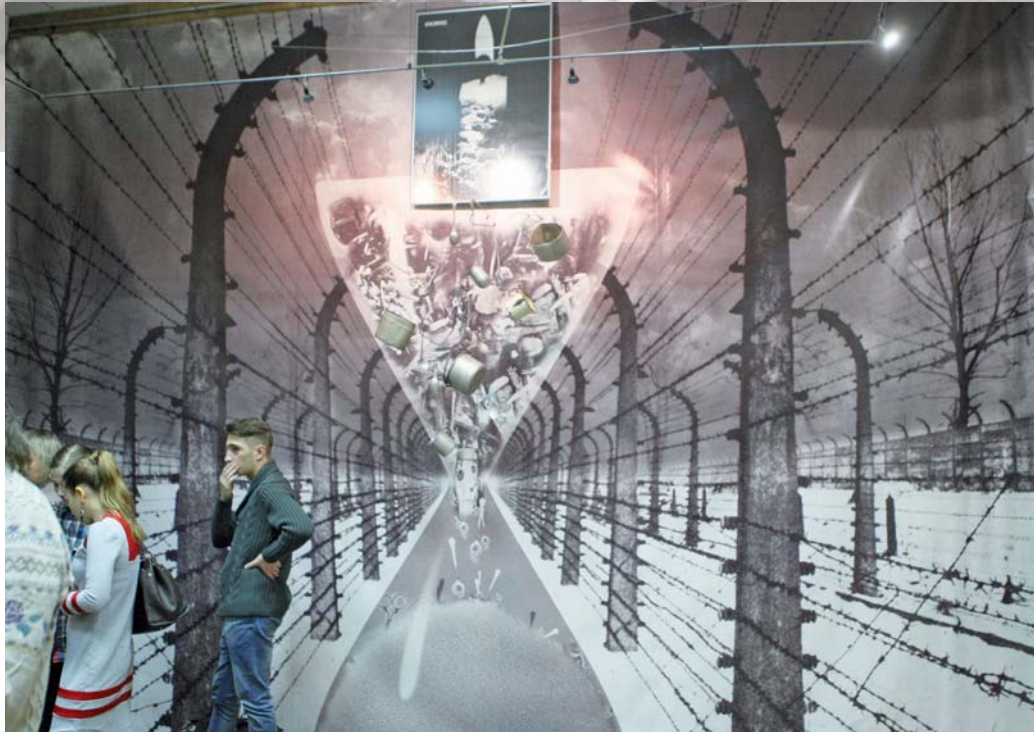

Аушвіц: пам'ятаємо

Тарас РОМАНЮК,
Микола БІЛОКОПИТОВ
(фото)

Сімдесят років тому війська 60-ї армії Першого Українського фронту визволили понад сім тисяч в'язнів концтабору Аушвіц. Перші крізь браму з написом «Праця звільняє» (нім. – *Arbeit macht frei*) 27 січня 1945 року пройшли солдати штурмового батальйону під командуванням полтавчанина майора Анатолія Шапіро. Світ побачив справжнє обличчя нацистського режиму Гітлера.

У Меморіальному комплексі «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941–1945 рр.» діє виставка «Концтабір Аушвіц – український вимір. Дослідження, документи, свідчення», приурочена до цих подій та Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту. Експозиція налічує близько 300 музейних предметів та документальних матеріалів, що стосуються учасників визволення концтабору Аушвіц (солдатів Першого Українського фронту) та його в'язнів (військовополонених, учасників українського визвольного руху, оstarбайтерів,

євреїв з України, колишніх малолітніх в'язнів).

Серед експонатів – малюнки, ескізи та графіка художника Першого Українського фронту киянина Зіновія Толкачова, який один із перших зайшов у концтабір після визволення. Емоційності роботам майстра додає те, що він, євреї за національністю, побачив, як безжально, по-звірячому знищували його народ на «фабриках смерті».

– Аушвіц – один із інструментів нацистського остаточного вирішення «єврейського питання», тому визволення його в'язнів стало днем

пам'яті жертв Голокосту. Ця трагедія тісно пов'язана з українською землею, адже близько чверті знищених у роки Другої світової війни євреїв закатовано нацистами в Україні, – нагадав директор Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович, відкриваючи виставку.

Вице-прем'єр з гуманітарних питань, міністр культури В'ячеслав Кириленко зауважив, що людство й досі не зробило належних висновків із кривавої історії Другої світової.

– Нас відділяє 70 років від злочинів нацизму, але, на жаль, і нині у світі тривають звірства. Геноцид знищив цілий пласт культури і звичаїв єврейського народу, і нацисти думали, що таким чином знищать і пам'ять. Однак євреї виявилися сильнішими за будь-яке дикунство і відновили свою державу. У ці дні, співчуваючи єврейському народу, ми засвідчуємо велику повагу до всіх, хто витримали ці жахіття, – сказав В. Кириленко.

Голокост став наступним після Голодомору 1932–1933 років геноцидом, вчиненим на українській землі, вважає Володимир В'ятрович.

– Пам'ять – запорука того, що схожі злочини більше не матимуть місця. Ця тема особливо актуальна саме тепер, коли ми знову стали свідками агресії проти України. Блюзнірство агресора полягає в тому, що свої злочини Росія намагається приховати пропагандою про власну виняткову роль у знищенні нацизму. Монополія у перемозі

30

OSCHWI

THE RESID

Анастасій Г

1946

ДЕЛО 1946 № 14

Ваше ім'я: Анастасій Г.
Посилання: [немає]
Тема листа: [немає]
Надіслано: 14.08.1946
Відправлено з: [немає]
Відправлено до: [немає]

над Третім рейхом, за яку так завзято бореться сучасне російське керівництво, потрібна йому як індульгенція, що нібито має виправдовувати страшні злочини, які чиняться ним сьогодні, – наголосив директор Українського інституту національної пам'яті.

Також він підкреслив, що перемога над нацизмом стала можливою завдяки об'єднанню зусиль багатьох народів, зокрема й українців у складі Червоної армії, лавах УПА чи арміях західних союзників.

Мабуть, так само вважає й очільник МЗС Польщі Гжегож Схетина, який у переддень пам'яті жертв Голокосту заявив, що Аушвіц–Біркенау визволяв Перший Український фронт і українці перші відкрили ворота концтабору. З упевненістю можна сказати, що він не виключав наявності у скла-

ді цього формування людей інших національностей, як це відразу зауважили офіційна Москва та підконтрольні їй пропагандистські ЗМІ. Своїм висловлюванням польський дипломат хотів нагадати, що українці поряд із росіянами, молдаванами, грузинами чи казахами визволяли Європу від фашистів у лавах Червоної армії і ніхто не має права з ідеологічних міркувань привласнювати собі перемоги чи поразки, виправдовуючи таким чином власну агресію.

Аушвіц – один з найбільших концентраційних таборів нацистської Німеччини, який розташовувався на території Польщі (біля Освенцима) упродовж 1940–1945 рр. Він став для світу символом Голокосту, геноциду й терору.

Учені вважають, що загалом заручниками концтабору стали щонайменше 1,3 мільйона осіб, із яких 1,1 мільйона було знищено. Окрім євреїв та поляків (двох найбільш по-

страждалих груп), виокремлюють представників інших національностей. Дослідники припускають, що серед в'язнів концтабору Аушвіц налічувалося близько 15 тисяч українців.

Аушвіц–Біркенау був не єдиною «фабрикою смерті», яку створили нацисти для знищення «інакших» людей. Були ще Бухенвальд, Берген-Бельзен, Белжець, Дахау, Заксенгаузен, Майданек, Маутгаузен-Гузен, Малий Тростенець, Собібор, Треблінка, Флоссенбюрг тощо, де закатовували всіх з іншим кольором шкіри, віросповіданням, інакшими політичними поглядами. Були й табори ГУЛАГу...

Пам'ятаймо ці назви. Не повторюймо жадливих помилок, не вдаваймося до спекуляцій мільйонами смертей – це і буде наша тризна за загиблими.

